

Трэба дагнаць і перагнаць тэхніку капіталістычных краін

Знаходворныя ўмовы. Мы прышлі да ўлады ў краіне, тэхніка якое зьяўляецца страшэнна адсталая. Пабач у нештаблікім буйнымі прамысловымі адзінкамі, якія больш-менш базуюцца на новай тэхніцы, мы маем сотні тысяч фабрык і заводоў, тэхніка якіх ня вытрымлівае ніякае крытыкі з пункту гледжання сучасных дасягненняў. А між тым, мы маем вакол сабе дэлы рад капіталістычных краін, якія ўладаць значна больш развітай і даскапалай прамысловай тэхнікай, чым наша краіна.

І вось выходзіць, што з аднаго боку мы маем у нашай краіне найбольш перадавую ўладу ва ўсім свеце—савецкую ўладу, а з другога мы маем прызмерна адсталую тэхніку прамысловасці, якая прадстаўляе базу сацыялізму і савецкай улады.

Ці думаеце вы, што можна дабіцца канчатковай перамогі сацыялізму пры наяўнасці гэтага супярэчнасці? Што патрэбна, каб ліквідаваць гэту супярэчнасць? Для гэтага трэба дабіцца, каб дагнаць і перагнаць перадавую тэхніку развітых капіталістычных краін, каб дагнаць і перагнаць гэтыя краіны тансама ў тэхнічна-эканамічных адносінах. Або мы гэтага даб'ёмся, або нас затруць.

Гэта правільна, ня толькі з пункту гледжання пабудовы сацыялізму. Гэта правільна тансама з пункту гледжання абароны незалежнасці нашай краіны ў абстаноўцы капіталістычнага акружэння. Нельга абарапіць незалежнасць нашай краіны, ня маючы выстарчальнай прамысловай базы для абароны.

Зрабіць гэта можам толькі мы, большавікі

Тэхніка-эканамічная адсталасць нашай краіны ня намі выдуманая. Гэта адсталасць ёсць векавая адсталасць, перадавая нам у спадчыну ўсёй гісторыі нашай краіны. Яна, гэта адсталасць, адчувалася, як ало раней, у перыяд дэрэвалюцыйны і потым у перыяд паслярэвалюцыйны.

Зусім аразумела, аднак, што ні адна з старых клас не магла вырашыць вадачы ліквідацыі адсталасці нашай краіны.

Векавую адсталасць нашай краіны можна ліквідаваць толькі на базе паслявовага сацыялістычнага будаўніцтва. А ліквідаваць яе можа толькі пралетарыят, які пабудаваў сваю дыктатуру, які трывае ў сваіх руках кіраўніцтва краінай.

Глупствам было-б пацяпаць сябе тым, што адсталасць нашай краіны бачыць, ня намі прыдуманая, а перадавая нам у спадчыну ўсёй гісторыі нашай краіны, дык мы ня можам і не павінны адказваць за яе. Гэта няправільна, таварышы. Калі мы прышлі да ўлады і ўзялі на сябе задачу пераўтварэння краіны на аснове сацыялізму, дык мы адказваем і павінны адказваць за ўсё дрэннае і добрае. І іменна таму, што мы адказваем за ўсё, мы павінны ліквідаваць нашу тэхніка-эканамічную адсталасць. Мы павінны зрабіць гэта абавязкова, калі сапраўды хочам дагнаць і перагнаць перадавыя капіталістычныя краіны. А зрабіць гэта можам толькі мы—большавікі—і ніхто больш.

*) Прамова т. Сталіна зьявілася ў газеце «Правда» 14 лютага 1929 года.

стаіць у гэтых адносінах. Ня мечыны. Мы далёка яшчэ не дагналі яе ў тэхнічна-эканамічных адносінах.

Пытаньне аб шпаркім тэмпе развіцця індустрыі не ставіла-б так востра і ў тым выпадку калі-б мы прадстаўлялі не адзіную краіну, дыктатуру пралетарыяту, а адну з краін пралетарскае дыктатуры, калі-б мы мелі пралетарскую дыктатуру ня толькі ў нашай краіне, але і ў іншых, больш перадавых, скажам, у Нямеччыне, Францыі. Пры гэтых умовах капіталістычнае абкружэнне не магло-б прадстаўляць для нас той сур'ёзнай небяспекі, якую яно прадстаўляе цяпер. Але вы ведаеце добра, што мы ня маем яшчэ гэтых умоў.

Вось чаму пытаньне аб тым, каб дагнаць і перагнаць эканамічна перадавыя краіны, Ленін ставіў, як пытаньне жыцця і сьмерці нашага развіцця.

Такавы знаходворныя ўмовы, якія диктуюць нам шпаркі тэмп развіцця нашай індустрыі.

Шпаркім тэмпам развіцця індустрыі—мы перабудуем і сельскую гаспадарку

Унутраныя ўмовы. Але апрача знаходворных умоў, ёсць яшчэ ўнутраныя ўмовы, якія диктуюць шпаркі тэмп развіцця нашай індустрыі як кіруючага пачатку ўсёй нашай народнай гаспадаркі.

Я маю на ўвазе наяўнасць у нашай краіне пераважнай большасці дробных таварыстваў у іх раздробленай, зусім адсталай вытворчасці, у параўнанні з якою наша буйная сацыялістычная прамысловасць выглядае, як высна сярод мора, высна—база якой пашыраецца з кожным днём, але якая яшчэ зьяўляецца выснай сярод мора.

У нас звычайна гавораць, што індустрыя ёсць кіруючы пачатак усяе народнае гаспадаркі, у тым ліку і сельскай гаспадаркі, што індустрыя ёсць той ключ, пры дапамозе якога можна перабудаваць адсталасць, раздробленае земляробства на базе калектывізму. Гэта зусім правільна. І ад гэтага мы не павінны адступаць ні на адну хвіліну.

Але, ці можна пасоўваць наперад індустрыю, пакідаючы сельскую гаспадарку ва ўмовах зусім адсталой тэхнікі, не забяспечваючы для індустрыі сельска-гаспадарчай базы, не рэканструкуючы сельскай гаспадаркі і не падганяючы яе да індустрыі? Не, нельга. Агэтуль задача—забяспечыць сельскую гаспадарку максымальна прыладамі і сродкамі вытворчасці, патрэбнымі для таго, каб шпарчэй пасунуць наперад справу яе рэканструкцыі на новай тэх-

II. ЗБОЖЖАВАЯ ПРАБЛЕМА

Я гаварыў да гэтага часу аб першым асноўным пытанні тэзісаў, аб тэмпе развіцця індустрыі. Пярэйдзем цяпер да другога складанага пытаньня, да пытаньня аб збожжавай праблеме.

Характэрная рыса дзяржаўнага становішча народнай гаспадаркі заключалася ў тым, што мы маем перад сабою прызмернае адставанне тэмпу развіцця зернавае гаспадаркі пры вялізным росыле попыту на таварны хлеб з боку растуцых гарадоў і прамысловых пунктаў.

Пры гэтым задача заключаецца ня ў тым, каб звышці тэмп развіцця індустрыі да ўзроўню развіцця збожжавае гаспадаркі (гэта пераблытала-б усе карты, павярнула-б развіццё назад), а ў тым, каб падганяць развіццё збожжавае гаспа-

даркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Шляхі развіцця сельскае гаспадаркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

даркі да ўзроўню, які забяспечвае шпаркае расоўванне наперад усяе народнае гаспадаркі, прамысловасці і земляробства. Або мы вырашым гэту задачу і тым самым будзе вырашана збожжавая праблема, або мы яе ня вырашым, тады нл'хільны разрыў паміж сацыялістычным горадам і дробнасялянскай вёскай.

Трэба, нарэшце, узмацніць забяспечэнне вёскі таварамі. Я маю на ўвазе, як спажывецкія тавары, так, асабліва, тавары вытворчага характару (машыны, угнаенні і г. д.), якія могуць узвыць вытворчасць сельска-гаспадарчых прадуктаў.

Нельга сказаць, каб у гэтай галіне усё абстаіла ў нас добра. Вы ведаеце, што зьявіліся таварнага галаду далёка яшчэ не ліквідаваны і, бадай, ня хутка будуць у нас ліквідаваны. У некаторых колах нашай партыі існуе ілюзія аб тым, што мы можам араз-жа ліквідаваць таварны голод. Гэта, на жаль, няправільна. Трэба мець на ўвазе, што зьявіліся таварнага галаду выязаны напершае, з ростам добрыту рабочых і сялян, і, падругое, з цяперашнім перыядам рэканструкцыі прамысловасці.

Ці значыць гэта, што мы павінны влажыць рукі і прызаць сваё бяссьцілле перад зьявімі таварнага галаду? Не, ня значыць. Справа ў тым, што мы можам і павінны ўжыць канкрэтныя меры да таго, каб паслабіць таварны голод. Гэта можна зрабіць, гэта мы павінны зрабіць араз-жа. Для гэтага трэба націснуць на ўзмацненне такіх галін прамысловасці, якія зьявяны непасрэдна з уздамы сельска-гаспадарчае вытворчасці (Сталінградскі трактарны завод, Растоўскі-Сельмаш, Варонежскі трынерны завод і г. д. і г. д.).

Для гэтага неабходна далей узмацніць, па меры магчымасці, тым галіны прамысловасці, якія зьявяны з павялічэннем таварнай масы дэфіцытнага характару (сукно, шкло, цэвікі і г. д.).

Увага калгасам, саўгасам і кантрактыцы

Трэба зьявіруць асаблівую ўвагу на калгасы, саўгасы і на метад кантрактыцы. Нельга разглядаць гэтыя рэчы толькі як сродкі ўзмацнення нашых рэсурсаў па лініі таварнага хлеба. Яны зьяўляюцца разам з тым новай формай сувязі рабочае класы і асноўных мас сялянства.

Усякаму аразумела, што метад масавай кантрактыцы паліагае справу аб'яднання намаганьняў індывідуальных сялянскіх гаспадарак, уносіць элемент пастаяльнага ва ўзаемаадносінны паміж дзяржавай і сялянствам, узмацняе такім чынам сувазь паміж горадам і вёскай. Я хацеў-бы зьявіруць вашу ўвагу на калгасы, асабліва саўгасы, як на падваліны, якія паліагаюць справу пераўтварэння сельскае гаспадаркі на базе новай тэхнікі, якая робіць у сялян рэвалюцыю, дамагае ім вываляцца ад коснасці і рудцы. Зьяўленьне трактараў, буйных сельска-гаспадарчых машын, трактарных калён у нашых хлебных раёнах ня можа прайсці дарма для гаспадарак вакольных сялян.

Дапамога вакольным сялянам насеннем, машынамі, трантарамі, бясспрэчна, будзе ацэнена сялянствам, улічана, як адна з сілы і магутнасці рабочае дзяржавы, якая стараецца вывесці яго на шырокую дарогу сур'ёзнага ўздыму сельскае гаспадаркі. Гэтай акалічнасці мы ня ўлічвалі да гэтага часу і, бадай, ня ўлічваем яшчэ ў выстарчальнай меры. Але я думаю, што гэта самае галоўнае з таго, што даць і маглі-б даць у даны момант калгасы і саўгасы ў справе вырашэння збожжавай праблемы.

Такія наугул тым шляхі і спосабы, да лініі якіх павінна пайсці наша работа ў справе вырашэння вернай праблемы.

Уздым да адрытага апарату. Але я думаю ўсё-ж, што тав. Шатуноўскі не зьяўляецца тыповым для характарыстыкі правага ўхілу, для характарыстыкі яго фізіяноміі. Я думаю тут пазьму паршчына трэба прадстаіць тав. Фрумкіну (сьмех). Я маю на ўвазе яго першы ліст (з'явіўся 1928 г.), потым яго другі ліст, разданы тут членам ЦК і ЦКН (лістапад 1928 г.).

Разгледзім абодвы гэтыя лісты. Возьмем «асноўныя палажэнні» першага лісту. «Вёска за выключэннем невялікай часткі беднаты, настроена супроць нас».

Ці правільна гэта? Ясна, што няправільна. Калі-б гэта было правільна, дык у нас не засталася-б нават і ўспаміну ад змычкі. Для чаго піша тав. Фрумкін гэтую недарэчнасць? Дзеля таго, каб паліагаць партыю, зрабіць яе ўсупучывай у адносінах правага ўхілу.

Другое. «Устаноўка ўзятая ў апошні час прынята асноўныя масы сярдняга да бясспраўветнасці і бясспрэжытасці».

Ці правільна гэта? Зусім ня правільна. Ясна, што калі-б мы вясной гэтага году мелі гаспадарчую бясспраўветнасць і бясспрэжытасць асноўных мас сярдняга, сярэдня не пашыраў бы яравога кліну на ўсё галоўных раёнах хлебнае вытворчасці. Ясна, што калі-б сярэднякі масы хварэлі гаспадарчай бясспрэжытасцю, калі-б яны зваходзілі ў стане «рамычкі» з савецкай уладай, яны не пашыралі-б яравы клін на ўгоду дзяржаве, як асноўнаму загатоўнічку хлеба. Тав. Фрумкін кажа наліўную недарэчнасць.

Трэцяе: «Трэба зьявіруцца да 14 і 15 вьездоў».

Што 15 вьезд прыплітаецца тут ні к сялу, ні к гораду—гэта бязумоўна. Соль тут ня ў 15-м вьездзе, а ў лэзунгу назад да 14 вьезду. А што гэта значыць? Гэта значыць адмовіцца ад узмацнення «наступлення на кулака» (г. рэвалюцыю 15 вьезду). Я кажу гэта не для таго, каб ахаць 14 вьезд. Нічога падобнага. Я кажу гэта таму, што сваім наклікам вырнуцца да 14 вьезду тав. Фрумкін адмаўляе той крок уперад, які прайшла партыя ад 14 да 15-га вьезду і, адмаўляючы гэты крок уперад, ён цягне партыю назад.

Чацьвертае: «Максымальнае дапамога беднаце, якая ідзе ў калектывы». Максымальную дапамогу беднаце, якая ідзе ў калектывы ці нават той, якая ня ідзе, мы заўсёды аказвалі, па меры сіл і магчымасці. У гэтым няма нічога новага. Гавораць аб максымальнай дапамозе беднаце, якая ідзе ў калектывы, Фрумкін па сутнасці справы адгаворваецца, адлісваецца ад вадачы партыі аб усмерным развіцці калгаснага руху, пастаўленай 15 вьездам. Па сутнасці справы тав. Фрумкін супроць разгортвання работ на ўзмацненні сацыялістычнага сектара ў вёсцы па лініі калгасаў.

Пятае. «Ня вьесці пашыраць саўгасы ва ўдарным і звышударным парадку».

Тав. Фрумкін ня можа ня ведаць, што мы выдаем на гэтую справу значна менш сродкаў, чым трэба было-б даць, калі-б у нас былі для гэтага які-небудзь рэзервы. Словы «ва ўдарным і звышударным парадку» паданы тут для таго, каб навесці «жах» на людзей, прыкрыць гэтым сваё нежаданьне колькі-небудзь сур'ёзнага пашыраць саўгасаў. Тав. Фрумкін па сутнасці справы, выказваецца тут супроць узмацнення сацыялістычнага сектара ў вёсцы па лініі саўгасаў.

Зьявіраць цяпер усе гэтыя палажэнні тав. Фрумкіна і вы атрымаеце бунет, які характарызуе правае ўхіл. Аб кулацкай гаспадарцы. Тав.

дзякуючы ў сваім другім лісьце і ў спецыяльным артыкуле надрукаваным у органе Наркамфіну, што мы наўвава пагоршчым справу нашае гаспадаркі, калі адпусым ВОНГ на капітальнае будаўніцтва больш 650 м. р. Што гэта значыць? Гэта значыць, што тав. Фрумкін стаіць супроць захавання сучаснага тэмпу развіцця індустрыі, не аразумець, відавочна, што зьявіньне гэтага тэмпу сапраўды пагоршыла-б становішча ўсяе нашае народнае гаспадаркі.

Злучэне дзяер гэтыя два пункты ў другім лісьце тав. Фрумкіна— пункт аб кулацкай гаспадарцы і пункт аб капітальным будаўніцтве прамысловасці, даляйце да гэтага тэорыю аб «дэграліцы» і вы атрымаеце фізіяномію правага ўхілу.

У чым розніца паміж правымі „левым“ ўхілам

Могуць сказаць: Калі «левы» ўхіл ёсць па сутнасці справы той-жа правае апарату ўхілу, дык дзе-ж паміж імі розніца, дзе тут уласна два фронты? І сапраўды, калі перамога правых азначае падняць шансаў на рэстаўрацыю капіталізму, а перамога «левых» выдзе да тых-жа вынікаў, дык якая паміж імі розніца, чаму адных называюць правымі, а другіх «левымі»? Калі ёсць паміж імі розніца, дык у чым яна заключаецца?

Розніца заключаецца ў тым, што плянформы ў іх розныя, патрабаванні розныя, падыход і прыёмы розныя. Калі, напрыклад, правыя гавораць: «Ня трэба было будаваць Днепрастрой», а «левыя» наадварот супярэчаць: «Што нам адзін Днепрастрой, падавайце нам кожны год па Днепрастрою» (сьмех), дык трэба прызнаць, што розніца, відавочна, ёсць.

Калі правыя гавораць: «Не чапай кулака, дай яму свабодна развівацца», а «левыя», наадварот, супярэчаць: «бі ня толькі кулака, але і сярэдняка, таму што ён такі-ж прыватны ўласнік, як і кулак», дык трэба прызнаць, што розніца відавочна ёсць.

Калі правыя гавораць: «Наступілі труднасці, ці не пара спасавалі», а «левыя», наадварот, супярэчаць: «Што нам труднасці, чхаль нам на працу труднасці, ляцім ва ўсю наперад» (сьмех), дык трэба прызнаць, што розніца, відавочна, ёсць.

Вось вам малюнак спецыфічнай плянформы і спецыфічных прыёмаў «левых».

Барацьба на два фронты

Вось чаму для нас, левінаў, зьяўляецца абавязкова барацьба на два фронты, як супроць правага ўхілу, так і супроць «левага» ўхілу.

Што значыць барацьба на два фронты? Ці ня ёсць гэта цэнтрызм? Вы ведаеце, што траіцкіства іменна так маюць справу: ёсць «левыя», моў, «мы» траіцкісты «сапраўдныя левіны», ёсць «правыя»—гэта ўсе іншыя, ёсць, нарэшце, «цэнтрыстыя», якія вагаюцца паміж «левымі» і правымі. Ці можна лічыць правільным такі погляд на нашу партыю? Ясна, што нельга. Так могуць гаварыць толькі людзі, для якіх зьявіліся ўсе паніячкі, якія даўно ўжо парвалі з марксызмам. Так могуць гаварыць толькі людзі, якія ня бачаць і не аразумець прычыншовай розніцы паміж партыяй сацыял-дэмакратычнай даваеннага перыяду, якая была партыяй блёку пралетарскіх і дробнабуржуазных ітарэсаў і партыяй партыяй камуністычнай, якая зьяўляецца маналітнай партыяй рэвалюцыйнага пралетарыяту. Цэнтрызм ня ёсць абстрактнае паняцце: на адным месцы сядзяць, скажам, правыя, а на другім—«левыя», а на сярэдзіне—цэнтрыстыя. Цэнтрызм ёсць паняцце палітычнае.

Мэтады барацьбы з правам ўхілам

Далей, ці правільна сказана ў тэзісах, што асноўным метадам барацьбы з правам ўхілам павінен быць у нас метад разгортнай ідэалёгічнай барацьбы?

Я думаю, што правільна. Добра было-б успомніць тут вопыт барацьбы з траіцкізмам. З чаго мы пачалі барацьбу з ім? Можна быць з аргывадаў? Не, аразумела, не. Мы пачалі ле а ідэалёгічнай барацьбы. Яна вылязла ў нас з 1918 па 1925 г.

Правы ўхіл ня ёсць яшчэ нешта такое, што аформілася і выкршталізавалася, хаця ён і ўзмацняецца ў партыі. Ён толькі афармляецца, кршталізаецца. Ці ёсць у правых укладшчыя фракцыя? Думаю, што няма. Ці можна сказаць, што яны не падпарадкаваюцца паставам нашай партыі? Думаю, што ў нас няма падстаў абвінавачваць іх у гэтым.

Ці можна сьцьверджаць, што правыя укладшчы абавязкова з'арганізацыя ў сваю фракцыю? Я ў гэтым сумняваюся. Адсюль вывад.

Асноўным метадам барацьбы з правам ўхілам павінен быць у нас на данай стадыі метад разгортнай ідэалёгічнай барацьбы. Гэта тым больш правільна, што сярэд некаторых членаў нашай партыі мясца адваротная тэндэнцыя—пачаць барацьбу з правам ўхілам не з ідэалёгічнай барацьбы, а з аргывадаў.

Іны проста гавораць: ты дай нам правых гэтых чалавек дзесяць або дваццаць. Мы іх раскладзем у хвіліну і пакончым такім чынам з правам ўхілам. Я думаю, таварышы, што такія настроі няправільныя і небяспечныя і таму трэба сказаць непа і рашуча, што асноўным метадам нашай барацьбы з правам ўхілам зьяўляецца на данай стадыі барацьба ідэалёгічная. Ці значыць гэта, што мы выключаем усякія арганізацыйныя вывады? Не, ня значыць. Але гэта бязумоўна значыць, што арганізацыйныя вывады павінны іграць тут падпаракаваную ролю. І калі няма факту парушэння партыйных паставаў з боку правых укладшчых, дык мы не павінны іх вынідаць з тых ці іншых кіруючых арганізацый і ўстаноў.

Нарэшце, апошняе пытаньне. У тэзісах гаворыцца аб тым, што мы павінны асабліва падкрэсліць для данага часу патрэбнасць барацьбы з правам ўхілам. Што гэта значыць? Гэта значыць, што правая небяспека зьяўляецца ў даны момант галоўнай небяспечкай у нашай партыі. Таму галоўны ўдар павінен быць накіраваны супроць правага ўхілу.

У палітбюро няма разгалосьсяў

Канчаючы сваю прамову, я хацеў бы, таварышы, адзначыць яшчэ адзін факт, аб якім тут не гаварылі і які мае, па майй думцы, немалаважнае значэнне. Мы, члены палітбюро, заліпавалі на нас свае тэзісы аб кантрольных лічах. Я ў сваёй прамове абараняў гэтыя тэзісы, як бязумоўна, правільныя. Я не гавару аб пасобных выпраўленнях, якія могуць быць унесены ў гэтыя тэзісы.

І вось я павінен заявіць вам, што гэтыя тэзісы прыняты намі ў палітбюро аднагалосна. Я думаю, што гэты факт мае сакое-такое значэнне, з прычыны тых чуткаў, якія распаўсюджаюцца ў нашых радох усякімі прайзвіццямі і воерамі партыі. Я маю на ўвазе чуткі аб тым, што пібы ў нас, у палітбюро ёсць правы ўхіл, «левы» ўхіл, прымірэнства і чорт ведае яшчэ што.

Няхай гэтыя тэзісы паслужаць яшчэ адным, сотым, ці сто першым доназам таго, што мы ўсе ў палітбюро адзіны і да наша будзем адзінымі. Я хацеў бы, каб сучасны пленум таксама аднадушна прыняў гэтыя тэзісы ў аснову. (Аплёдысменты).

Пленум ЦК КП(б)Б

склікаецца на 28-га лістапада з наступнай павосткай дня:

1. Аб першым сакратару ЦК КП(б)Б.
2. Вынікі пленуму ЦК УсеКП(б) і задачы КП(б)Б.
3. Аб задачах партарганізацый у сувязі з перавыбарамі саветаў.

Сакратар ЦК КП(б)Б ВАСІЛЕВІЧ.

На барацьбу за культурную рэвалюцыю (Да васьмага ўсёбеларускага зьезду саюзу працаўнікоў асьветы)

Восьмы зьезд працаўнікоў асьветы Беларусі зьбіраецца пасля двух гадоў напружанае работы, якая праходзіла ў надзвычайна складаных умовах нашага гаспадарчага і культурнага будаўніцтва і пасля году работы на вырашэньні праблемы культурнае рэвалюцыі.

Працаўнікі сьветы зьяўляюцца адным з буйнейшых атрадаў культурных кадраў, на які ўскладзена вялікая патэсна і гэтым самым вельмі адказная задача ня толькі па адукацыі насельніцтва, дачы яму фармальных, агульных ведаў, але і па выхаванні маладых рэвалюцыйнараў-баральбітоў, будаўнікоў нашае сацыялістычнае гаспадаркі і культуры, па выхаванні новага чалавека для будучага сацыялістычнага грамадства.

За гэтыя два гады асьветнікі, пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі, правялі вельмі вялікую работу па культурным абслугоўваньні працоўных мас як праз школы і палітасьветныя ўстановы, так і праз грамадскую пазашкольную работу.

У агульнай сваёй масе асьветнікі праўляюць усё большую і большую ініцыятыву ў справе актыўнага ажыццяўленьня дырэктыў партыі ў культурным будаўніцтве, усё больш і больш уцягваюцца ў грамадзка-карысную, пазашкольную работу.

З кожным годам павялічваюцца каштарысны асмінаваньні на пароднічо асьвету, з кожным годам паліпшаецца матар'яльнае становішча асьветнікаў.

Зразумела, гэта не гаворыць аб тым, што мы ўжо можам не клапаціцца аб нашых далейшых задачах, што мы павінны абмежавацца дасягнутым.

У нас яшчэ ёсьць нямат чаго ня зробленага, недаробленага, перад намі стаіць яшчэ рад надзвычайна важных, складаных задач, якія патрабуюць яшчэ большай энэргіі і адданасьці справе.

Галоўныя задачы, аб якіх зьезд павінен будзе сказаць сваё слова, наступныя:

Наш влясавы вораг скарыстоўвае ўсе магчымасьці, каб пашкодыць паспяховасьці нашага сацыялістычнага будаўніцтва, ён імкнецца раскалоць адзіны фронт працоўных розных нацыянальнасьцяў, аб чым сьведчаць выпадкі зьверскага антысэмітызму, нацыяналізму і шавінізму і г. д. Сярод асьветніцкіх мас, дзе-ні-дзе заўважваюцца моманты нацыянальнае абмежаванасьці, нацыянальнае няпрыязні.

З усяго гэтага вынікае, што прафарганізацый, органы НК Асьветі ўся асьветніцкая маса павінны вялікую ўвагу ўдзяліць інтэрнацыянальнаму выхаванню, прычым гэтая работа не павінна абмяжоўвацца толькі школай.

Антырэлігійная работа сярод асьветнікаў і антырэлігійнае выхаваньне ў школе толькі, толькі пачынае варушыцца.

Да гэтага часу яшчэ няма таго, каб уся штодзённая, школьная і культурасьветная праца была праякнута элемэнтамі антырэлігійнага выхаваньня, антырэлігійнае прапаганды, да гэтага часу нават праграмы нашых школ не адбываюць пытаньняў антырэлігійнай работы.

Між тым, у нас наглядаецца рад здарэньняў на гэтай глебе: мы да гэтага часу маем масавае непаведаньне вучнямі школ у рэлігійныя сьвяты; у нас ёсьць яшчэ пасабныя настаўнікі, якія ходзяць у царкву, сьвяткуюць рэлігійныя сьвяты і г. д.; значная частка асьветнікаў, да гэтага часу яшчэ лічыць, што ў школе павінна быць безрэлігійнае выхаваньне, г. з. нейтралітэт да рэлігіі (рэлігія не чапае школы школа не чапае рэлігіі).

3-я задача—гэта разгортваньне крытыкі і самакрытыкі па культурным будаўніцтве. Мы яшчэ амаль зусім не ўцягнулі ў крытыку ня толькі шырокія колы савецкае грамадзкасьці, але нават і тых працаўнікоў, якія непасрэдна вядуць гэтую работу.

Вось тыя асноўныя моманты і задачы, якія зараз перад намі стаіць і за вырашэньне якіх уся асьвет-

Напярэдадні савецка-нямецкіх перагавораў

НЯМЕЧЫНА ЗАЦІКАЎЛЕНА ў разьвіцьці гандлёвых зносінаў з СССР, 50 процантаў заказаў у машына-будаўнічай прамысловасьці падае на савецкі саюз. нямецкая дэлегацыя павінна аслабіцца ад антысавецкіх ухілаў

У павядомленай ва ўчарашнім нумары «Зьвязды» гутарцы нашага супрацоўніка з нямецкай эканамічнай дэлегацыяй апошняя дала адказы на рад важнейшых пытаньняў, якія датычаць эканамічных узаемаадносін паміж Нямеччынай і СССР.

Грамадзкая думка Саюзу прыме з вялікім задавальненьнем прызнаньне дэлегацыі аб тым становішчы ўплыве, які аказалі нямецкія крэдыты для СССР на гаспадарчае жыцьцё абедзьвюх краін. Гэта афіцыйная заява аўтарытэтная абвяргае думку, якая распаўсюджваецца нямецкімі рэакцыйнымі групамі, аб тым, што крэдытаваньне ня прынесла ў выніку выгады нямецкай гаспадарцы.

Яно абвяргае таксама некаторыя спробы і ў іншых краінах прадставіць становішча такім чынам, быццам гандаль з СССР не дае ніякіх перспэктыву ў сэнсе яго разьвіцьця. Мы маем на ўвазе, напрыклад, пярэчыць даўня аднаго выдатнага прадстаўніка міністэрства гандлю ў ангельскай палатэ вобшчы.

Зацікаўленасьць Нямеччыны ў разьвіцьці гандлёвых адносін з саюзам усім зразумела, калі прыняць пад увагу, што каля 50 проц. заказаў у

нямецкай машына-будаўнічай прамысловасьці прыпадае на Савецкі Саюз, і што ў вобьце машын нямецкай індустрыя сустракае на сусьветным рынку магутную канкурэнцыю ў асобе ІАВШ і Англіі.

Пры такіх акалічнасьцях прадстаўляецца аусім ня шчырай заява дэлегацыі аб тым, што ўтварэньне камітэту нямецкай прамысловасьці для гандлю з саюзам зьяўляецца «інструмантам для пашырэння эканамічных адносін абедзьвюх краін».

Утварэньне камітэту павінна быць правільна разгледжана, як імкненьне неабмежавана дыктаваць свае ўмовы ў савецка-нямецкім гандлі, як імкненьне стварыць «садыны фронт» у нямецкай прамысловасьці супроць СССР, з чым мы згадзіцца ніяк ня можам.

Той факт, што прадстаўнікі камітэту і яго дырэкцыі ўваходзяць у склад дэлегацыі ня толькі не абвяргае, але нават падьвяргае гэтку нашу думку. Усё гэта апраўдае той адпор, які быў дадзены ў свой час грамадзкай думкай Саюзу спробам абмежаваць свабоду дзейнасьці нашых гандлёвых арганізацый з-заграніцаю.

Найўнім прадстаўляецца такая за-

ява дэлегацыі, што нямецкі ўрад моў, не ўхваляе факту ўваходжаньня нямецкіх банкіраў у міжнародны камітэт, які дабіваецца ўплыву па царскіх пазыках, і што процідае ініцыятыўе гэтаму ён быццам ня мае магчымасьці.

Такой заяве, зразумела, нельга паверыць, бо ў сучасны момант буйная прамысловасьць і банкавы капітал досыць прадстаўлены ў каліцыйным нямецкім ўрадзе. Пры такіх умовах аб «нейтралітэце» нямецкага ўраду гаварыць ня прыходецца.

Уваходжаньне групы нямецкіх банкіраў у лёнданскі камітэт павінна быць разгледжана, як падтрыманьне Дэтэрдынгаў, Ротшыльдаў і інш, якія мараць уваз сьне і ў сапраўднасьці аб фінапсавай блэкадзе СССР.

Эканамічныя перагаворы пачаты па ініцыятыўе нямецкіх гаспадарчых колаў і калі нямецкая дэлегацыя сапраўды жадае «перамагчы» цяжкасьці, якія стаіць на шляху савецка-нямецкіх адносін, дык яна павінна вызваліцца ад тых антысавецкіх уплываў, якія ідуць у разрэз з цьвёрдаўстаноўленымі Саюзам прынцыпамі замежнага гандлю.

Антысавецкія пляны і іх унутраныя супярэчнасьці

Спрэчкі ў ангельскай палатэ вобшчы па пытаньні аб распаўсюджаньні на гандаль з СССР экспартных крэдытаў давалі дзьве неабвяджымых ісціны: папершае, што ўраду Вальдвіна паранейшаму недаступны довады розуму і мова фактаў і што рэакцыйнае асяляпленьне яго раўніцца падобна нянавісьці да СССР, і падругое, што сярод ангельскай буржуазіі расьце незадавальненьне неразумнай палітыкай кансерватыўнага ўраду, якая значына савецкі рынак для ангельскага экспарту.

Зразумела, у Вальдвіна заўсёды знойдзецца ў парламанце большасьць, гатовая прагаласаваць любую антысавецкую рэвалюцыю. Але дзелявы людзі Англіі ведаюць, што цьвёрдадобрае міністэрства лёгка можа быць выгнана выбаршчыкамі на недыходзячых парламанцкіх выбарах, а савецкі рынак застаецца, і выгадныя пазыцыі на ім пакуль што будуць заняты канкурэнтамі Англіі.

Адмоўныя вынікі разрыву з СССР тым больш хваравіта адчуваюцца ангельскай прамысловасьцю і гандлем, што ў сучасны момант ангельскі плян эканамічнай блэкады СССР не дасягнуў сваёй мэты. Але, калі нават выбарчая лётарэя зноў прынесе выйгрыш кансерватыўнай партыі, дык і ў гэтым выпадку наўрад-ці ангель-

скія дзелявыя колы дазваляць ураду доўга заставацца на сваёй непрымірымай пазыцыі.

Факт павялічэньня гандлёвага звароту СССР з Нямеччынай на працягу аднаго толькі году больш чым на 100 млн. руб. неабвяджыма даводзіць, што, ня глядзячы на выпадкі нямецкіх прамыслоўцаў па адрасу СССР, гандлёвыя адносіны паміж гэтымі дзьвюма краінамі поўнасьцю адкававаюць іх інтарэсам. Скарачэньне савецкіх заказаў у Англіі ў значнай меры зьяўляецца прычынай павялічэньня савецка-нямецкага звароту.

Нямецкі друк дасканала ацэньвае значэньне такіх фактаў, як павялічэньне савецка-амерыканскага гандлёвага звароту

У Францыі «пакрыўджаньня» расійскай рэвалюцыйнай капіталістыя ўпарта супраціўляюцца пашырэнню гандлёвых зносінаў з СССР.

Асабліва цікавы малюнак барацьбы супярэчных інтарэсаў можна наглядзець у Чэха-Славакіі. У апошні час некаторыя ўплывовыя органы чэскага буржуазнага друку пачынаюць асьцярожна выказвацца на карысьць эканамічнага зьбліжэньня з СССР. Гэта тэндэнцыя можа ўзмацніцца, калі зразумела, яе зацьверджаньню не перашкоджаць валўні-

чыя антысавецкія колы, што знаходзяцца пад уплывам саюзнікаў Чэха-Славакіі, якія ня спыняюць працы над плянам абкружэньня СССР. Занадта прыгледзі і падрабязна павядамленьні, што ідуць з устх бакоў аб гэтай справе, каб можна было сумнявацца ў іх праўдзівасьці.

Ангельскія і францускія імперыялісты, відавочна, усё больш схіляюцца да думкі гвалтоўна перарваць эканамічны і палітычны ўзрост Савецкага Саюзу раней, чым прыме шырокі размах яго прамысловое разьвіцьцё і раней, чым будучы замацаваны яго гандлёвыя сувязі з капіталістычным сьветам. Але, калі ў іх і сьвярбляць рукі, то рукі кароткі. Пры ўсёй зьявінай ненавісьці да першай пралетарскай дзяржавы яны вымушаны адкладваць выкананьне сваіх валўнічых замыслаў. Яны памятаюць горку практыку інтэрвенцыі. Яны зь ськрытаньнем зубоў назіраюць працэс эканамічнага, палітычнага і ваеннага ўзмацненьня Савецкага Саюзу і няўхільны ўзрост сымпатыі да яго з боку міжнароднага пралетарыяту і прыгнечаных народаў.

Ворагі СССР адчуваюць, што ў часе вайны Чырвоная армія будзе мець саюзныя пралетарскія легіёны ў іх уласных краінах. («Правда»).

Чарговы IV пленум ЦК КП(б)Б склікаўня XI зьезду КП(б)Б

склікаецца на 28 лістапада г. т. з наступным парадкам дня:

1. Справаздача аб рабоце ЦКК-НКРСІ за год (дакладчык т. КАЛІНІН).
2. Плян работы ЦКК-НКРСІ на 1928-29 год (дакладчык т. ЭЛЬКІНД).
3. Справаздача аб рабоце Мазырскай АБК-РСІ за год і садаклад тав. КОНАНАВА.
4. Аб рабоце РСІ ў галіне транспарту і сувязі (дакладчык т. ЮРГАНСОН).

ПРЭЗЫДУМ ЦКБ.

Па Савецкім Саюзе

СЕСІЯ ўсеЦВК

МАСКВА, 23. На вчэрнім пасяджаньні сесіі ўсеЦВК згуртаваецца ўвага галоўным чынам на пытаньні аб узыяцці ўраджайнасьці ЦЧВ і засушливых раёнаў.

З вялікім паведамленьнем адносна работ РСІ па абсьледаваньні сьляжскіх гаспадарак з пункту погляду тых мер, ухвалена якіх дае павышэньне ўраджайнасьці выступіў т. Сьмылко. Асноўны вывады абсьледаваньня зводзяцца да таго, што ў надзьвіжкі ёсьць вялізарныя магчымасьці да павышэньня ўраджайнасьці масы сьляжскіх гаспадарак. Пазьпешныя сьляжскія гаспадаркі ў сярэднім па РСФСР даюць па ўсёх

зэрнавых культурах урадкаў на 63 іроп. больш высокі, чым рэштка сьляжскіх гаспадарак. Гэтае павышэньне дасягаецца шляхам ужываньня прасьлейшых культурных мерапрыемстваў.

Аб крэдытаваньні мерапрыемстваў па ўзыяцці сьляжскіх гаспадарак гаворыць т. Месьядаў (Цэнтр-Россельбанк). Па думцы т. Месьядава, срэды пэтра павінны накіроўвацца на абмежаваныя лік мерапрыемстваў, як на земляна-рэдаваньне, машыназаводы, на больш значныя мерапрыемствы па індустрыялізацыі сельскае гаспадаркі і на павышэньне ўраджайнасьці.

Амерыканскі клуб у Маскве

МАСКВА, 24. Бюро амерыканскай сьвяці ўсеагульна-заходняй гандлёвай палаты, баручы пад увагу, што ў Маскве заўсёды шмат амерыканскіх гр-а, а таксама шмат савецкіх гаспадарнікаў, якія цікавяцца Амерыкай, прызнала неабходным адкрыць пры соцыялі амерыканскі клуб з мэтай стварыць жылыя зносіны паміж амерыканскімі і нашымі гаспадарнікамі. Ідэа арганізацыі клубу сустрапа жывы водгук сярод амерыканцаў і амерыканскіх фірм, якія працуюць у СССР.

Хуліганскі ўчынак на заводзе

ІВАНОВА-ВАЗЬНЯСЕНСК, 23. На Ладгорнай мануфактуры ў часе работы рэбачы Епіфану найнуўся з кулакамі на хэміка Хажкова, які зрабіў яму заўвагу за дрэнную работу. Быўшы пры гэтым рабочы ўстрымаў хулігана. 23-га лістапада Епіфану прышоў да Хажкова на кватэру і жорстка яго пабіў. Рабочыя абураны гэтым хуліганскім учынкам і патрабуюць безадкладнага суду над Епіфанавым. Епіфану зьвольнен.

Амерыканскія дзелявыя колы не вераць фантастычным байкам пра СССР

НЬЮ-ЁРК, 23. Актыўнейшая антысавецкая прапаганда, якая мае сваімі крыніцамі Берлін, Лёндан і Парыж па робіць вялікага ўражаньня ў ІАВШ. Друк кубікуе штодня тэлеграфы, якія паведамляюць аб сьляжскіх паўстаньнях у СССР і т. п. рэчах, але гэта антысавецкая прапаганда ня трывожыць амерыканскія дзелявыя колы, як раной, калі амерыканцы ў адносінах інфармацыі аб Савецкім Саюзе залежалі ад Лёндану, Парыжу і Берліна. Вашынгтонскі карэспандэнт «Нью-Ёрк Амерыкан» заяўляе:

— Паколькі амерыканскія карэспандэнты «Нью-Ёрк Амерыкан», што знаходзяцца ў Савецкім Саюзе, штодзённа паведамляюць аб трынаццаці існуючага там ладу, фантастычныя байкі з Рыгі, Варшавы і Парыжа зусім ня робіць ніякага ўражаньня. Апошнія весткі аб краху Савецкага ладу супадаюць з паведаньнем Савецкага Саюзу амерыканскімі капіталістамі, якія нявольні ўлеўнены ў хлусьлівасьці гэтых гісторыяў, што лічаць магчымым паставіць некалькі мільянаў дэляраў на ўмацаваньне камуністычнага ўраду». (ТАСС).

ВЯЛІКІ ПРАБЕЛ У МАСАВАЙ РАБОЦЕ

павінен будзе сказаць сваё слова, наступна:

Першага гэта ліквідацыя няписменнасці. Тут нам зроблена вельмі і вельмі мала. Між тым асветнічы ў гэтай справе павінны быць галоўнымі ініцыятарамі, актыўнымі барацьбітамі за знішчэнне гэтага праклітага спадчыны царызму.

Мы павінны зразумець, што без ліквідацыі няписменнасці пельга сур'ёзна гаварыць аб паспяховым вырашэнні праблемы культурнае рэвалюцыі.

Другое: інтэрнацыянальнае і антырэлігійнае выхаванне ў школе, правядзенне гэтае работы і ў іншых культурасветных установах. У нас тут ня ўсё яшчэ добра. Мы маем выпадкі нацыянальнае розні паміж вучнямі розных нацый, у нас яшчэ ня ўсе асветнікі зразумелі патрэбнасць ўзмацніць справу інтэрнацыянальнага, клясавага выхавання і афармлення пралетарскае ідэалогіі ў вучняў, у часткі настаўнікаў яшчэ да гэтага часу існуе памылковая думка, што выхаваннем у школе павінен займацца толькі выкладчык грамадзнаўства, а іншыя гэта не датычыць.

Створым баявую арганізацыю беднаты

Да менскай акруговай канфэрэнцыі груп беднаты

Арганізацыя беднаты вакол партыі і саветаў ва ўсім была важнейшай палітычнай задачай партыі.

Асабліва значнасць праца ў беднай абставяне зарыць пра абвостранай клясавай барацьбы ў вёсцы.

Між тым работа сярод беднаты і батрацтва ў Менскай акрузе яшчэ не адбывае ўстрыбаванням сучаснага моманту. У некаторых партарганізацыях мясца незалежна ўсёй важнасці справы арганізацыі беднаты, як галоўнай палітычнай асновы на вёсцы.

Правядзенні ў мінулыя весны рабніцы і акруговай канфэрэнцыі груп беднаты далі некаторы штуршок да ажыццяўлення іх работ (колькасць груп павялічылася з 60 да 100), але за летні час работа груп кіраўніцтва з боку РК і чэкаў КП(б)В зусім аслабла.

На гледзячы на шматлікія ўказанні партыі, работа груп выдзелена басоматэма, беспаспяхова, без настаўніц вучоту і правяркі іх працы, у нерававажнасці ў сувязі з правядзеннем розных кампаній.

Ёсць асобныя групы беднаты, якія працягваюць больш-менш эдаваліняцца. Так, група пры Жолінінскім сельсавете (Смалявіцкі р-н) мае свой план працы, выбіраюцца прыблізна адзін павіт і м-ц, пры чым таксама ўдзельнічае бядняцкі ахвоты, які не ўважліваецца ў склад груп. Усе наставныя групы праводзяць у жыццё сельсаветам.

Актыўна працуе група пры Юраўскім сельсаветкі т-ве, яна свядчасова паставіла пытанне аб скарыстанні фонду беднаты, аб каартаванні сялянства, аб павялічэнні выдаткаў і інш. пытанні, звязаныя з працай т-ва.

Тое самае можна сказаць аб групах пры Навасілкаўскім сельсавете (Пушкавіцкі р-н) і групе Вялікіскага сельсавету (Варыс р.) якія працягваюць у асноўным эдаваліняцца. Відавочна, што гэтыя аддзінкі прыкладнай працы груп, пры слабой працы абсалютнай большасці іх нас ні ў якой меры задаволяць ня могуць.

Мы павінны дабіцца сапраўднага бядняцкага кіраўніцтва партарганізацыі і чэкаў усімі групамі беднаты. Добрых дырэктыв у гэтай галіне шмат, але канкрэтнага, жывога кіраўніцтва яшчэ амаль няма. Нарада сакратароў чэкаў КП(б)В Барысаўскага РК ухваліла: прыняць меры да ажыццяўлення працы з бядняцкай шляхам востанаўлення пер-

дзі, якія зарыць пера- і за вырашэнне якіх уся асветніцкая маса павінна будзе ўзяцца са ўсёю рашучасцю.

Мы тут ня спыняемся на такіх ня менш важных момантах работы саюзу працаўнікоў асветы, як палітычная і вытворчая падрыхтоўка і самападрыхтоўка асветнікаў, удзел у грамадскай па-зашкольнай працы, асабліва ў надыходзячай кампаніі перавыбару саветаў, удзел у эканомпрацы, падняцце вытворчае дысцыпліны, масавае праца саюзных органаў, прававое і матар'яльнае становішча асветнікаў і г. д.—усе гэтыя задачы таксама патрабуюць ад прафорганаў, органаў НКА і ўсяе асветніцкае масы вылікае ўвагі і штодзённае напружанне працы.

Восьмы з'езд саюзу падагуліць як станоўчыя, гэтак і адмоўныя бакі нашае работы і дасць належныя дырэктывы для далейшага паспяховага выканання, пастаўленых перад намі Камуністычнай партыяй задач.

Гэтыя задачы мы выканаем.

А. ПЛАТУН.

Правядзення охоты беднаты. Зусім асава, што гэты паставілі ў якой-каль бодзь досвід. Уся бядя ў тым, што лэйкі часамі ня ўмеюць або бядяца арганізаваць групу беднаты. Да гэтага трэба дадаць, што частка РК фармальна адносіцца да выкалення дырэктыв партыі, давай яшчэ два тым тым паваж.

Работа груп ажывіцца толькі тады, калі РК будзе не пасярэдня, сваім жытым удзелам, дапамагаць якой-каль арганізаваць групы і наладжваць іх працу, якой павінны в большай адказнасцю адносіцца да працы груп беднаты. Прав групы вырашчаць кадры бядняцка-батрацкага актыву, удзяцца яго ў партыю і камсамох. Для гэтага трэба вылікаць і сілы, і час.

Галоўнай задачай акруговай канфэрэнцыі груп беднаты, якая абвясніла адчыняюцца, пры ўдзеле і дапамоце самой беднаты, наамаці рад марапраметстваў, якія павінны палепшыць палітычна-эканамічную арганізацыю беднаты.

У парядку для канфэрэнцыі стаяць два важнейшыя пытанні.

1) аддзінка гаспадарчага будаўніцтва і 2) перавыбары сельсаветаў і ўдзел беднаты ў перавыбарах.

Беднаты павінны яшчэ ведаць аб нашых поспехах сацыялістычнага будаўніцтва, аб эканамічных труднасцях, што вылікаюцца гэтым ростам, аб бліжэйшых канкрэтных выдках па сацыялістычнай перабудове сельгаспадаркі на падставе паставіў 15 партызэду.

Бядняцкі актыв павінен абгаварыць, як найлепш падрыхтавацца да перавыбару саветаў, каб у дэспінае аснове з сярэдзінам в усёй рашучасцю і поўнай арганізаваўнасцю даць адпор абнагледзенаму кулаку.

Канфэрэнцыя груп беднаты павінна яшчэ мацней згуртаваць вакол партыі беднату для барацьбы в клясавым ворагам.

Другой важнейшай задачай арганізаваць беднаты і батрацтва пры дапамоце партыі з'яўляюцца: палепшэнне дырэктывага і каартаваўнага апарату, яго ачыстка ад сацыяльна-чужых кулацкіх і рэвалюцыйных элементаў і вылучэнне новых, правяральных кадрў в батрацоў, беднаты і сярэдзінок. Для арганізаваўнасці беднаты і батрацтва, мы змогам ўзмацніць ушчы рабочае клясы на гучча працоўнага сялянства і саюз рабочых і беднаты в асноўнымі

Прафсаюзы слаба працуюць па інтэрнацыянальным выхаванні

Асобныя выпадкі нацыянальнага антаганізму не знаходзяць належнага адпору.—Культмасавае работа кульгае на абедзве нагі.—У некаторых цэнтральных праўленьнях саюзаў ні разу ня чулі аб лезунгу інтэрнацыянальнага выхавання.—У іншых саюзах на гэты лезунг не зварацанае выстарчальнае ўвагі

ПАТРЭБЕН ПЕРАЛОМ!

Найбольш слабы вучастак культурнага фронту

Антысэміцкія вылазкі на «Кастрычніку», «Вальшавіку», у 1-ай дзярждрукарні, у Бабруйску і некаторых іншых мясцох—кінулі яскравае святло на цэнавыя бакі нашай культурнай і палітыка-асветнай работы.

Мы ўжо вызначалі (гл. «Зьяваду» № 267—«Завод «Кастрычнік» сыгналізаваў»), што падзеі на «Кастрычніку» сьведчаць аб адсутнасці патрэбнай масавай і клябнай работы і галоўным чынам аб адсутнасці інтэрнацыянальнага выхавання рабочых, асабліва новых пластоў рабочых-выхадцаў з вёскі.

Змяшчаем мы сёння матар'ял гэты вывад поўнасьцю пацвярджае. У ЦП саюзу будаўнікоў лічаць пытанне аб інтэрнацыянальным выхаванні «новай ідэяй» (?), у ЦП саюзу нархарт работай па інтэрнацыянальным выхаванні лічаць правядзенне вучоту нацыянальных груп, а ЦП саюзу саўгандальскага, у якім маюцца значныя культурныя кадры, разумеюць работу па інтэрнацыянальным выхаванні, як паставіў «інтэрнацыянальных вечароў». Прычым уся аслабілася таго вечару ў тым, што 3 кароткія п'ескі (мы ўпэўнены—далей не інтэрнацыянальныя на змесце) ставіліся на розных мовах.

Гэтыя факты і рад іншых падобных проста крычаць. Яны дэюць падставу вабіць сур'ёзную трывогу. На барацьбу в нацыянальным антаганізмам, з антысэмітызмам—

Добры прыклад

Адзінае цэнтральнае праўленьне саюзу, якое пакуль што адгукнулася на падзеі на «Кастрычніку» дзелінымі прапановамі, зьяўляецца ЦП саюзу сельгаслесрабочых.

Акрамя палітычнай часткі рэзалюцыі, ЦП саюзу сельгаслесрабочых дало сваім нязавым чэчкам рад дырэктыв.

Увесь сельска-гаспадарчы і лясны пралетарыят ЦП с.-г. і лес. рабочых заклікала пільна сачыць за малейшым праўленьнем антысэмітызму і весці з гэтым праўленьнем рашучую барацьбу.

Саюзным арганізацыям прапанавана на працягу месяца правесці сярод членаў саюзу на ўсіх культурных установах папулярныя гутаркі аб нацыянальнай палітыцы савецкай улады і аб антысэмітызме, у поўнай меры скарыстаўшы

не зьяртаюцца амаль ніякай увагі. Дырэктывы партыі аб інтэрнацыянальным выхаванні рабочых мас не ажыццяўляюцца. Калі некаторыя прафсаюзы і перапляваюць у сваіх абешніках і рэзалюцыях гэтую дырэктыву, то выключна як агульнае ўказанне, не прабуючы яго канкрэтызаваць і ўказаць шляхі для ператварэння гэтага лезунгу ў жыццё. Ні клябы, ні прадырэмствы ня ведаюць форм і метадаў работы па інтэрнацыянальным выхаванні рабочых, культаддзелы саюзаў гэтых форм і метадаў не распрацоўваюць. Толькі зусім выпадкова часам, вельмі-вельмі рэдка, наладжваецца лекцыя аб антысэмітызме. Гэта дае «зарадку» на месяцы і гады, у працягу якіх праф. і культурныя знаходзяцца ў летаргічным сьне.

Мы патрааем: падзеі на некаторых нашых прадырэмствах сыгналізуюць аб сур'ёзных прарахах у культурнай рабоце. Трэба неадкладна разгарнуць работу па інтэрнацыянальным выхаванні. Павінны быць кінуты на гэтую работу лепшыя культурныя сілы. Трэба мабілізаваць для гэтай моты нашы ВНУ, нашых прапагандыстаў, прафесораў, настаўніцтва, перадавое студэнцтва. Сродкі прафсаюзовых культурна-асветных павінны быць асыгнаваны, галоўным чынам, па інтэрнацыянальнае выхаванне.

Антысэмітызм і нацыянальны антаганізм—павінны быць пераможаны!

Культаддзелу ЦП запрапанавана распрацаваць мерапрыемствы па растуамазэнні сярод членаў саюзу сутнасці антысэмітызму і шавінізму і ўключыць у праграмы прафлітгуртноты пры рабачкомах і культурна-асветных нацыянальнай палітыкі.

Райком саюзу запрапанавана на чарговых раённых нарадах прафактыву паставіць даклады аб нацпалітыцы савецкай улады і аб барацьбе з антысэмітызмам і шавінізмам.

Культаддзелу ЦП таксама запрапанавана ў месяцы тэрмін выдаць папулярную брашуру для с.-г. і лясных рабочых па нацыянальных пытаннях і надрукаваць гэтую брашуру на беларускай, лўрэўскай

Узмацніць і пашырыць

Менская акруговае нацыянальнае камісія яшчэ 25-га лютага 1928 году па дакладу заг. клябам саюзу саўгандальскага тав. Яндальскага (цяпер—старшыні ЦП саюзу хэмікаў) дала рад паказаньняў у галіне наработы і між іншым запрапанавала: «ўзмацніць працу па інтэрнацыянальным выхаванні шляхам арганізацыі інтэрнацыянальных вечароў».

Гэта зусім правільная дырэктыва павінна была быць канкрэтызавана праўленьнем клябу саўгандальскага разам са сваім культаддзелам ЦП. Бо мы сабе не прадастаўляем, як можа быць інакш праведзена падобная дырэктыва ў жыццё.

Што-ж робіць культаддзел ЦП? Ён падсоўвае 9-му зьезду прафсаюзаў саўгандальскага, які адбыўся 25-га кастрычніка г. г., прапановы аб далейшай рабоце па культурна-асветных пытаннях і між іншым ўстаўляе дакладную фармулёўку аб інтэрнацыянальным выхаванні, якую дала Менская акруговае нацкамісія, без усміх зьмен.

Ці многа гэта дасць нязавым культурчэчкам—дзяжка сказаць. У гэтых адносінах вельмі характэрнае тое прадстаўленне аб «інтэрнацыянальных вечарох», якое стварыла сабе праўленьне клябу саўгандальскага. Адзін такі інтэрнацыянальны вечар быў арганізаваны. Але з якіх элементаў ён быў складзены? Аказваецца, што на гэтым вечары было некалькі выступленьняў (здаецца, былі пастаўлены кароткія п'ескі) на трох мовах: беларускай, расійскай і лўрэўскай. Вось шлях да інтэрнацыянальнага выхавання—па думцы культурна-асветнага саюзу саўгандальскага!

Дакладаў на тэму аб антысэмітызме ня было. Між тым, як культаддзел саюзу і кляб маглі скарыстаць выпадак антысэмітызму ў ЦСУ (дае некаторы час арудавала група хуліганаў-антысэмітаў) для шырокай кампаніі барацьбы з нацыянальным антаганізмам.

Саюз саўгандальскага, які мае значны культурныя сілы, ідзе ў нагу хача-б з саюзам нархарт, які такіх сіл зусім ня мае.

Ставошчы ў вышэйшай ступені непармальнае. Культработнікі з саюзу саўгандальскага павінны паставіць перад сабой задачу ўзмацнення работы па інтэрнацыянальным выхаванні і даць некалькі прыкладаў добрай работы для іншых саюзаў.

Першага сыгналу не пачулі

Яшчэ на красавіковым пленуме ЦСПСБ быў адзначаны рад праўленьняў антысэмітызму на некалькіх гомельскіх прадырэмствах («Добруш», «Дняпро», «Вазулі»). Пленум ЦСПСБ даў тады ўказанні саюзным органам «наіраваць сваю ўвагу на ўзмацненне выхаваньня і растуамачальнай працы ў бок знішчэння паказаных зьявішч».

Гэта дырэктыва гаворыць аб многім. На жаль, яе не пачулі. Можа быць таму, што яна датычыла «толькі Гомельскага акрапрафбюро, ці таму, што яна сказана ў такой агульнай, амаль нічога не гаворачай, форме?

Не пачуў гэтай дырэктывы і культаддзел ЦСПСБ. На тым-жа пленуме былі ўхвалены рэзалюцыі аб выніках зімовай работы клябоў і перспэктывах летняй культуры прафсаюзаў. Але ў гэтай рэзалюцыі мы не знаходзім ніводнага ззначэння адносна неабходнасці ажыццяўлення працы па інтэрнацыянальным выхаванні рабочых.

Такім чынам, агульныя ззначэнні пленуму ЦСПСБ і адсутнасць канкрэтнага растуамачэння гэтага ззначэння з боку культаддзелу прывялі да таго, што прафсаюзы да апошняга часу не зьярталі выстарчальнай увагі на барацьбу з нацыянальным антаганізмам.

Прада, наватэчыйна цяжка знайсці нейкія асаблівыя, спецыфічныя формы і метады інтэрнацыянальнага выхавання, хача пры некаторай ініцыятыве гэтыя формы і метады можна знайсці. Але наватэчы формы і метады культурна-асветнае работы, якія можна было скарыстаць для гэтай моты,—не скарыстоўваюцца.

Не скарыстаўваецца гэткасама цэлы рад іншых метадаў работы. Надзвычайна рэдка наладжваюцца лекцыі і даклады аб антысэмітызме, а калі часам і наладжваюцца, дык яны носяць такі «істарычны» характар, што зьбіраюць вельмі мала народу. Між тым, кожны такі даклад можна было-б пабураваць на канкрэтным матар'яле данага ці другога заводу, Пытанні нацыянальнай палітыкі

Трэба прызнацца...

Карыстаючыся пасаджэннем прэзідыуму ЦСПСБ, зьбіраю ў старшыні ЦП саюзаў маленькую анкету з адным пытаннем:

— Што робіцца ў вас у галіне інтэрнацыянальнага выхавання?

На жаль, на прэзідыуме ЦСПСБ, як звычайна, прысутчае вельмі мала кіраўнікоў цэнтральных праўленьняў саюзаў. А таму адказаў атрымлівае мала.

Старшыня ЦП саюзу рабочых папіровай прамысловасці адказвае:

— Трэба прызнацца, што ў гэтых адносінах, акрамя гутарак па цэхах на гэтую тэму, па фабках справа абстаць слаба, ня гледзячы на рад дырэктыв. Матывуюць перагружанасцю работай... Старшыня ЦП саюзу нархарт

вельмі рэдка ставяцца на нашых складах. Між тым, можна было-б скарыстаць кожны, нават самы незначны факт сважіння нацыянальнай палітыкі мясцовай заводскай арганізацыі і найменшых непаразумеўні ў гэтай галіне сярод рабочых.

Работа МОУ'у па сваёй сутнасці глыбока інтэрнацыянальна. Між тым, мы бачым, як мопраўскае работа на большасці нашых прадырэмстваў чэкіне і зусім не скарыстаўваецца для інтэрнацыянальнага выхавання рабочых.

Нават гэтыя палітычныя буйныя падзеі, як лодзінскае забастоўка і дапамога, якая была аказана лодзінскім рабочым, таксама маглі даць ініцыятыўным культуротнікам нямала матар'ялу для інтэрнацыянальнага выхавання рабочых мас. Але гэтага ня было зроблена.

Мы наўмысьля падалі некалькі канкрэтных прыкладаў, каб на іх паказаць, як можна пачуларызавать і разв'язць такую, эдавалася-б на першы погляд, агульную дырэктыву вышэйшых партыйных і прафсаюнальных органаў, як «накіраваць сваю ўвагу на ўзмацненне выхаваньня і растуамачальнай працы» па інтэрнацыянальным выхаванні. Гэтую работу павінен быў праверці культаддзел ЦСПСБ і культаддзелы пасабных цэнтральных праўленьняў прафсаюзаў. Яны гэтай працы не правералі і таму зусім маюць рацыю тых клябных прадаўнікі, якія на наша запітаньне—што ў іх робіцца па інтэрнацыянальным выхаванні, паіскаюць плячамі і апраўдваюцца тым, што ніякіх дырэктыв па гэтым пытанні яны ад сваіх культаддзелаў не атрымалі.

Значную долю віны павінен узяць на сябе і прэзідыум ЦСПСБ, які да апошняга часу не правярў выканання саюзамі сваіх дырэктыв аб інтэрнацыянальным выхаванні.

Гэты недахват яшчэ ня позна выправіць. Трэба сур'ёзна ўзяцца за канкрэтызацыю дырэктыв аб інтэрнацыянальным выхаванні і правесці іх выкананьне.

леньне аб гэтым пытанні, а таму адказвае, згодна прыказцы: «в огороде бузина в Кіеве дядька».

— Прыняты меры да выяўлення нацыянальнасці, якія будуць абслугоўвацца на роднай мове. Цэнтральнае праўленьне саюзу так і складзена(?): уваходзіць палікі, лўрэў, беларусы, рускія.

Старшыня ЦП саюзу саўгандальскага адказвае адказ на заўтра. Моў, гэтыя весткі, можна атрымаць толькі ў ЦП саюзу. Хада адказ гэты вельмі ўхільцы, але ўсё-ж кажа аб тым, што старшыня ЦП саюзу ня ведае, што робіцца ў яго ў культадзеле. Бо наша спроба атрымаць якія-такія весткі ў культадзеле скончыліся няўдачай.

Вывады? Вывады няхай зробіць прэзідыум ЦСПСБ.

Змагайцеся за пралетарскую ідэалёгію ў літаратуры, будзьце надзейнай апорай рабочае клясы ў культурным будаўніцтве

ПЯЦЬ ГОД ЛІТАРАТУРНАГА АБ'ЯДНАННЯ „МАЛАДНЯК“

АКТЫЎ „МАЛАДНЯКА“ (зьлева направа) Гопьдбэрг, Мурашка, Хурсік, Пляхновіч, Гаўрук, Барашка, В. Каваль, Гапавач, Маркоўка, Фамін, Хедараў, Марокаў, Нікановіч, Трус.

„Маладняк“ перад зьездам Бел. АПП'у

У часе прац зьезду спюніцца 5-я гадавіна існавання «Маладняка». Яшчэ праз месяц спюніцца 10-я гадавіна абвяшчэньня БССР. 5 гадоў патрабавалася барацьбы з ворагам, барацьбы з пасьляваеннымі руінамі, каб заклаць падвалы маладога беларускае культуры і не важнае часткі—літаратуры. І бадай поўных 6 год патрабавалася творчае працы і змаганьня «Маладняка», каб ужо выразна і канкрэтна паставіць пытаньне аб барацьбе за пралетарскую літаратуру.

Клясавае змаганьне на ідэалёгічным фронце, клясавае дыфэрэнцыяцыя ў вэсцы і клясавае змаганьне ў горадзе стварала і пэўныя настроі ў асобных сацыяльных пластох, што змагаліся паміж сабой. Гэтыя настроі не маглі не праявіцца і ў такіх чужых грамадскіх арганізмах, якім зьяўляецца літаратурнае аб'яднаньне. Узьнікненьне гэтых настрояў у радых аб'яднаньня, разыходзіны ў арганізацыйных прынцыпах аб'яднаньня выклікалі шэраг выхадаў з «Маладняка» і расколаў.

Ужо пасьля апошняга выхаду з «Маладняка» ранейшай кіруючай яго часткі (якая, аднак, ня мела грунтоўных прынцыповых разыходзяч з «Маладняком») «Маладняк» на сваёй канфэрэнцыі ў лютым м-цы гэтага году ставіць пытаньне аб больш цеснай сувязі з атрадамі пралетарскай літаратуры народаў ССОР, уваходзячы ў ВАПП, прымае ўдзел у 1-м Усесаюзным зьезьдзе Пралетарскіх Письменьнікаў і закладае падвалы пад стварэньне адзінае арганізацыі пралетарскае літаратуры ў БССР. Час ад канфэрэнцыі да зьезду праходзіць у супольнай працы з яўрэйскай, польскай і літоўскай секцыямі пралетарскіх письменнікаў.

На 6-м годзе свайго існавання «Маладняк» пераходзіць да вышэйшай арганізацыйнай формы—стварэньня Бел. АПП'у. Влізкае супраўдзіцтва з інша-нацыянальнымі пралетарскімі літаратурнымі аб'яднаньнямі мае вялікае прынцыповае і практычнае значэньне. Зразумела, што ўсе закіды, быццам-бы «Ма-

ладняк», уваходзячы ў цесную сувязь з інша-нацыянальнымі пралетарскімі аб'яднаньнямі, адмаўляюцца ад нацыянальнае формы ў сваёй творчасці, або зьмяняюць яе значэньне, зьяўляюцца беспадстаўнымі. «Пралетарская па зьмесьце і нацыянальная па форме»—гэтае акрэсьленьне культуры наогул, якое дае камуністычная партыя, застаецца і надалей асноўным прынцыпам «Маладняка».

У сваёй творчай працы, у сваім змаганьні за пралетарскую літаратуру «Маладняк» мае немалыя труднасьці. Яшчэ члены «Маладняка» маладыя ў сваёй творчасці, яшчэ часам нявысокая мастацкая якасьць іх твораў, яшчэ часам нявыразна-пралетарскі характар творчасці. Яшчэ шэраг недахопаў «Маладняка» мае ў сваёй творчасці і працы. Але труднасьці, якія спатыкае «Маладняк», ня большыя, чымся тыя, што маюць рабочыя і сяляне ў сацыялістычным будаўніцтве.

Вучоба, пралетарская творчасць і самакрытыка зьяўляюцца асноўным нашым лэзунгам. Як мы выконваем яго? Большая палова членаў аб'яднаньня вучыцца ў сярэдніх і вышэйшых навучальных установах, набывае так патрэбныя для творчасці веды. Але мы не абмяжоўваемся фармальнай вучобай. Мы будзем вучыцца беспасрэдна на зьявах жыцця і барацьбы працоўных. Мы будзем вучыцца на фабрыках і заводах, калектывах і савецкіх гаспадарках—усюды, дзе працоўныя будуць новае жыццё. Мы будзем вучыцца беспасрэднай працай, беспасрэдным удзелам у агульна-грамадзкай і культурнай працы. Удзел у гэтай працы, цесная сувязь з працоўнымі масамі, масавыя формы самога аб'яднаньня—зьяўляюцца і надалей нашымі асноўнымі прынцыпамі. Сталая самакрытыка, змаганьне з памылкамі і ўхіламі, выразнае ўсьведамленьне палітыкі камуністычнае партыі кожным членам аб'яднаньня дапаможа ажыццяўляць гэты лэзунг.

Я. ЛІМАНОЎСНІ.

Дзе дні маленства адцьвілі...

Дзе дні маленства адцьвілі,
І пгасьця лепшыя хвіліны—
Сягоньня, зноўку, як калі,
У асеньні еду адпачынак.

Як многа радасьці без слоў!
Зьнікае стомленасьць і горнасьць.
..... Адно праехалі сяло
І паказаліся узгоркі.

Агні чужэ сьведчацца ўдалі,
Мы выляджам на гасьцінец.
І аноўку ў намяці ўсильні
Жыва вобразы дзяцінства.

Міраю вокам фурману.
— Ну, паганай—ужо нямаго...
Самому-ж хочацца заснуць,
Такая гразкая дарога.

Мінаем хутар, блізка лес,
За лесам поле праяжджам.
А поўні журацца ў імгле,
Туманы сьцельюцца над гаем.

Ён прышоў нячутнаю ходою,
Адначыць, і лёг на ўлоньне мне.
Нахіліўся ціха галавою
І заблытаў казку ўва сьне.

Кот стары і погляд яго шымы
Вы туманы ў месячную ноч.
Сьнянца когу чорныя карніем
Па якіх ня лазіць яму зноў.

І з такою-ж напхаю ахвотай,
Як ганяў калісьці галубу—
Айда мне смутныя пашчоты
І сваю каціную любоў.

І пашчотна і прыгожа ласка.
Любы другі даюю ты мне знаём!
А вась хутка і намреш ты, Васька,
І пакінеш сьратаю дом!

І над кволой, старанькай павецьцю
Новы кот прыдуша вєраб'я...

Давьце хвой дрэмлюць на гары,
Яны ўсё тэя-ж, толькі голыя
Красу ўраніла без пары
На грудзі жывеньскага поля.

Ну, вась і хата без сянец,
Садок запушчаны пры хаце,
Сустрэлі з радасьцю мяне
Сястра й заплаканая маці.

Яна зьмянілася зусім...
Усьмешкі агаслі і на твары
Сьляды кльбокія маршчын
Паклала ў моладасьці старасьць.

— Заходзь-жа ў хату, адначні,
Зьнябыўся, ведаю, ў дарозе.
І дзёвверы тхосьці адчыніў,
Замерлі крокі на парозе.

— Дзець добры, тата...
— Добры дзець...
Я й не чакаў... Здымай-жа клунак...
І вочы хмурныя, як цень,
Застылі ў шчырым надалунку.

Не цалуў і ведаю—на сьвеце
У цабе каханы самы—я...

Любы Васька! памітаеш лета—
Ты з палёў пісулку мне прыкёс
І «Сарожы» з сінята канвэрту
Усхвалявала радасьцю да сьлёз.

І з ружовай стужкай асьпірожня,
Ты мяне так часта тады зноў,
Цалаваў ад любай ты, як жолаз,
Цалавункі любай аддаваў.

Сьмешна, Васька, надзьвычайна
Сьмешна
Успамінаць мінулае іноў,
І маю внакцюм бязьмежнасьць
І тваю каціную любоў!

Не цалуў і не глядзі так горда,
Дарагі мой стары інвалід,
Чуў я сьбьня, што яна з заводу
Прыяжджала паглядзець палі.

Ва мне трывога і спакой...
Сястра фіранку адхінае,
І лебядзінаю рукою
Абрус кужэльны засьцілае.

Як многа радасьці без слоў!
Прыпілі знаёмныя й суседзі,
І палілася за сталом
Жывая простае бясёда.

— Скажы-ж, сьмячок, ты шчыра мне,
Вась што было з табой часамі?...
Я часта бачыла у сьне
Цабе ў лахмоцці з жабракамі.

— О, маці!... Шмаг я перажыў...
Паваў жыцьцё, людзей выгнаў...
Таму й гарыць ў майй душы
Агоны парываўсці й змаганьня.

Таму ў грудзях маіх цячэ
Крыніца сонаў жыватворчых,
Каб сэрца білася ярчэй
І расціла ў сабе горнасьць.

Сярыя Фамін

Прыцель

Не цалуў і ведаю—на сьвеце
У цабе каханы самы—я...

Ды цапер ня тое, Васька,
«Васта!»
І пісулькі ўсе ў мінулаў дані...
Дэлегаткай называюць Насту
Што калісь пакемнай называлі.

Перадала Наста без паперы,
Што завод у іх пашоў на лад,
І прасіла, каб увечар шэры
Дапамог зрабіць ёй судаглад.

... Патухае погляд Ваські шымы
І у сьне ён шчырыць бэль зубоў...
... Сьнянца Ваську чорныя карніем
І мая забытая любоў.

Ну, пара, Васюк, табе на пачку,
Мне туды пара—універсытэт...
Прыхадзі ў наступны вольны вечар—
Раніца апавіла сусьвет.

ПЬЮІЮК ТРУС

ІЗРАЇЛЬ ПЛАЎНІК

Хэдэр

(Урывак з паэмы „Шлемка“)

Хатка старая—як стары аўрэй—
Пейсм страхі сваёй зьвесіла...
Рэбе сівенькі, Яговы мудрэй,
Цягне талмуд свой нявесела...
Смуглыя дзеці ў шайках сядзяць—
Пейсм віюцца, як хмары...
Вочы... іскрынкамі вочы гараць,
Зьявюць, бы аоры, на тварах.
Дзець так прывабна сьмяюцца, заве—
Сонца купаюцца ў сіні...
Рэбе расказвае дзецям пра сьвет,
Пра Арарат і «барг Сінай»...
Рэбе расказвае ім пра сьвятых—
Пра Абрама, Майсея...
Нах фаліянтаў ватухлы, густы
У мозаг дзіцячы ён сее.

Ах, як марудна цягнуцца час!
«Тілім, гіморе ун даўно»...
Дзецям ахвота сьмяяцца, крычаць:
Вабяць іх сьветлыя далі.
Дзець гэты доўгі—месяц ці год,
Нудны, бы псалмавы сьпевы...
Шлёмка схіліўся, трывожыць яго
«Ябынка мудрае» Бывы...
Рояцца думкі... Чаму, ах, чаму
Бог пакараў так Адама?!
Цёмная дуброва для Шлёмки тал-
муд:

Не растлумачыць і мама!
**
Хатка старая, як стары аўрэй,
Пейсм страхі сваёй зьвесіла...
Рэбе сівенькі, Яговы мудрэй,
Цягне талмуд свой нявесела.

Ах, сьпявай, дарагая сьпявай!
Я люблю твае песьні, твой голас...
Захмілена табой галава
Маладой і такою вясёлай...

У полі вецер і ў полі туман.
У полі месяц закованы хмарай.
Мабыць хутка настане зіма,
Мабыць хутка марозы удараць.

Я баюся напеваў зімы:
Не схаваш ты сэрца на катах.

Слухаюць дзеці... Газовы агні
Тонунь у змроку каморы...
«Рэбе»—маламеда Шлёмка спніў—
— Ну! Вос із нох фар а цорэ?!
«Рэбе! Скажэце, ну як-жа, ну як
Ябынка можа даць розум?»
— Я табе дам вараз! Ах ты, лайдак!
Зноў вахаець, мусяць розак!
Бог усё можа: у раі расьлі
Ябыні розому, жыцьця...
Дзіўна там... Інш, як на «грэшнай»
зямлі...

«Рэбе! Ну, як? расказэце!»
Хэдэр на момант прыціхнуў, маў-
чыць...

Цені вьліліся з агнямі...
Рэбіны вочы ў васьці—маўчы!
Вліскае рэбе вачамі.
Шлёмка са страхам паўкола гля-
дзіць.

Шлёмка адказаў такае...
«Мамэла! Рэбе ускочыў, як дзік».
Рэбы рука—цяжкі камень!
Трах!.. І хланчук паваліўся, бы спон...
Крыкнуў, валіўся сьлязамі...
Жорстка яго пакараў «Адэной».
Цьвёрдымі рэбы рукамі!

ВАЛЕРЫ МАРАКОЎ

Толькі сьветлай васьме перым мя,
Толькі першым хвалючым стратам.

Мы імкнемся туды, дзе вясной
Расцьвітаць вяршыні жаданьяў,
Дзе забыты в табой мы даўно
Непагодамі бур і туманаў.

Твая песьня цьвіце, як вясна,
І твой голас п'яней за купальне.
Дык, сьпявай-жа, сьпявай да від-
на

Аб прыносьціны ітчасьце нам хвалі!

ЗА НАЎХІЛЬНАЕ ПРАВЯДЗЕНЬНЕ ПАСТАНОЎ XV ЗЬЕЗДУ

Да 3-га ўсебеларускага зьезду ўпоўна- важных клясаў і інвалідаў

Згуртаванасць, самакрытыка, адпор ухілам

(Месціслаўская райпартканфэрэнцыя, Аршанішчына) Пад знакам барацьбы за палітычна-прынцыповую лінію партыі, пры поўнай дэмакратыі і бальшавіцкай самакрытыцы праходзіла ўся работа канфэрэнцыі.

Па заслуханай інфармацыі аб правай небяспецы і прымірэнстве ў партыі канфэрэнцыя аднадушна прыняла рэзалюцыю, у якой адзначыла: «Месціслаўская партарганізацыя будзе рашуча весці барацьбу на два флянты: супроць рэштак трацізму і асабліва з апартуністычным правам ухілам і прымірэнствам да яго».

Даклады АК і АКК КП(б)Б далі поўную характарыстыку партарганізацыі акругі і тых умоў, у якіх яна праводзіла сваю работу. На гэтых дакладах выказалася 20 дэлегатаў. Прамовы выступаўшых былі прасякнуты бальшавіцкай дэдавітасцю. Цэлы рад практычных пытанняў працы падлягаў пад агонь самакрытыкі. Недахват у працы Дзвіроўскай фабрыкі «Дняпроўская мануфактура», Копыская і Гасьянская справы, праца з беднаці, спрад жанчын, саветаў, капэрацыі—вось змест выступленняў дэлегатаў. У пытанні культуры будаўніцтва канфэрэнцыя дала наказ—ні ў якім разе не выдаткаваць на другія галіны сродкаў, якія адлучаны на лівядацкую на-

пільменнасці і наогул на асвету. Канфэрэнцыя прыняла палітычную лінію ў працы АК і АКК КП(б)Б правільнай і працу здавальняючай.

Па справаздачы райкому выказалася 28 чалавек. Багатыя па змесце выступленні далі каштоўныя матэрыялы і правільна-бальшавіцкі напрамак у працы будучага райкому. Умовы сельска-гаспадарчага раёну ставяць перад партарганізацыяй задачу далейшае калектывізацыі і інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі і ўздыму бядняцкіх гаспадарак.

Адкрытыя кулацкія выступленні супроць мерапрыемстваў партыі ў раёне, ажыўленне асобных элементаў інтэлігенцыі, выхадцаў з варожых пралетарыту колаў, ставяць перад партарганізацыяй задачу дружнага бальшавіцкага адзінства ў рабоце, лепшай пастаноўкі працы груп беднаці і асабліва добраі падрыхтоўкі да пера-выбараў саветаў. Да гэтага ў аснове зводзіліся выступленні па дакладу РК.

На аснове паўнейшае дэмакратыі прайшлі выбары новага складу РК.

Прэч усякія хістанні! З такой устаноўкай партарганізацыя Месціслаўшчыны пойдзе да новых перамог. С. АНЦІПЕНКА.

Больш рашучасці ў барацьбе з абыватальшчынай

(Любанскі райпартсход, Бабруйскае акр.)

Унутрыпартыйныя і гаспадарчыя пытанні былі асноўнымі ў працы райпартсходу. Партыйна-прынцыповы падыход да ажыццяўлення пытанняў, якія абмяркоўваліся на сходзе, актыўнасць удзельнікаў і сямелая дэлавае аманарытына—асноўныя характэрныя рысы працы райпартсходу.

Сход аднадушна асудзіў права ўхіл і прымірэнства да яго, праводзячы сваю працу пад знакам правярні выканання пастаноў XV партзезду.

Аб актыўнасці оходу оведчыцы тое, што па данладу акругному выступіла больш 30 удзельнікаў оходу, а па справаздачы райкому—14 тав. Прамоўцы шмат увагі аддалі пытанню малярацыі, бо яна ў раёне набывае надзвычайна вялікае значэнне.

Паназвалі і на выпадкі окрыўлення нлвовай лініі пры землярпарадкаванні.

Слаба ў партарганізацыі разгорнута самакрытыка. У частці партыйцаў ёсць боязь крытыкаваць недахваты працы.

Па данладу райкому оход завастрыў увагу на хваравітых зьявішчах, меўшых месца ў арганізацыі: п'янотва оеред партыйцаў, оаемйнасць, падседжванне і г. д. Сход адзначыў на ауюім чыаьрадуоу лінію РК у знішчэнні гэтых нездаровых выпадкаў.

Выбары новага райкому прайшлі пры поўнай дэмакратыі. Склад райкому значна абнавіўся. А. Ш.

Адчынілася 1-я партканфэрэнцыя Фрунзаўскага раёну

Учора, а 6 з пал. гэдэ, увечары, у клубе Карла Маркса адчынілася 1-я партыйная канфэрэнцыя Фрунзаўскага раёну.

У працы канфэрэнцыі прымаюць удзел 509 дэлегатаў з рашучым голасам і 86 з дарадчым.

Адчыніў канфэрэнцыю оакратар Менакругному КП(б)Б тав. Славіноі, па прапанове янога канфэрэнцыя прыняла наступныя парадак дня овай працы: 1. Данлад ЦК КП(б)Б. 2. Данлад АК КП(б)Б. 3. Данлад аб працы гарсавету і задачах падрыхтоўкі да пера-выбараў саветаў. 4. Выбары ў РК.

Раней, чым прыступіць да працы, канфэрэнцыя абрала овое кіруючыа оарганы.

За ленінскую лінію партыі

Прывітанні ЦК КП(б)Б і «Звяздзе» раённых канфэрэнцый

Алова ЦК УсеКП(б) да Маскоўскай арганізацыі і пастаноа ЦК КП(б)Б аб барацьбе з правам ухілам і прымірэнствам і рэшткамі трацізму ўсклажыла ўсе партарганізацыі КП(б)Б.

Праходзячы зараз раённую партканфэрэнцыю і сходы аднадушна далучаюцца да гэтых дакумантаў партыі і аауляюць: ні кроку назад ад пастаноу XV оезду. За ўамоцненне оацямаючыч нае наступленне. Канфэрэнцыі вітаюць ЦК КП(б)Б і яго оарган «Звязду».

У прамымум канфэрэнцыі абраны т. т. Васілевіч, Славіноі, Рыжоу, Коанау, Гурзвіч, Сьцефановіч, Лемберг, Палюкоўскі, Клімчун, Цэнцыпер, Грушнёўскі, Санковіч і інш.

Пасля прыняцця рэгламанту овай працы канфэрэнцыя заслухала прамоу сабратора ЦК КП(б)Б тав. Васілевіча, які застанавіўся на 2-х вельмі важных пытаньнях—аб актывізацыі і аб небяспецы хітаньняў на культурным фронце.

Пасля прамоу тав. Васілевіча з вялікім данладам аб працы ЦК КП(б)Б выступіў тав. Коанау.

Канфэрэнцыя аасала прывітальныа тэлеграмы ЦК УсеКП(б), ЦК КП(б)Б і аэнтральнаму оаргану партыі «Правда».

арганізауючы рашучы адпор партыйным ала праваму ўхілу і прымірэнству. Не маючы магчымасці даць змясціць ове прывітальныа тэлеграмы, мы прывідаім толькі кароткую зводку іх. Прывітанні паступілі ад наступных арганізацый: Месціслаўскай, Чэрэйскай, Аршанскай (раёнай), Круглянскай, Койданаўскай, Каоіннавіцкай, Багушэўскай, Парыцкай, Лепельскай, Дрыоельскай, Сьмілавіцкай, Талачынаскай, Барыоаўскай, Плешчаніцкай.

ПАХАВАЛІ „СВЯТОГА МІХАЙЛУ“

Вёска Лошніца была адною з глумліх і вакінутых вёсак Барысаўшчыны. Кожны год у познюю восень тры дні ўванар тут ішоў п'яны кірмаш. Паны з амбону лошніцкай царквы, пабудаванай у імя «святога Міхаіла», заклікалі тры дні маліцца, святкаваць і насіць ахвару «на царку святога Міхаіла».

Цягнулася гэтак дзсяткі гадоў. І вось сёння на адным з сялянскіх оходаў тав. Хадаоельч, оекратар лошніцкай партыйнай ячэйкі, загадчык народнага дому, выступіае з прапановай—дзікае сьвята п'янотва і боак оземнаіч ономым сьвятам—сьвятам культурнага абслугоўвання сьлянства.

Сялянскі актыў падтрымаў прапанову. Сабралі яшчэ раз сход, і трыоача сьлянскіх рук ад імя 3-тыоачнага насельніцтва Лошніцы падняліся ўгару. У овай рэзалюцыі сьляне патрабавалі:

— Кіауць сьвяткаваць папоўскі кірмаш «святэга Міхаіла» На п'янін, якія пакажуцца ў гэты дзень на вуліцы, накладаць 3 рублі штрафу, а з тых, хто пусьціць у сваю хату сьраўлянь п'яную вечарынку, браць па 25 рублёў.

Так два месяцы таму назад тры тысячы лошніцкіх жыхароў окасавалі кірмаш «святэга Міхаіла».

Дзень 21-га лістапада быў абвешчаны днём вялікага народнага гуляння, днём разумнага адпачынку бяз п'янотва і боак.

Сьвята надыходзіла. Уся перадавая Лошніца пачала рыхтавацца. У Менск і ваколічныя вёскі паслалі дэлегатаў прасіць гасьцей. А ў народзе—асяродку грамадак і культурнай працы—сьпешна рыхтавалі сьвяточную насценгазету, аздаблялі куткі.

Прышоў і чаканы дзень. У жакетках і кашушках, у сьвітках і френчыках выхадзілі лошніцкія па сьвята да народому. З аднае вуліцы ішлі мужчыны, з другой—хлопцы з дзлұчатамі, а трэцяя—жанкі-маладухі. Больш двух тысяч зышлося на мітынг.

Зайграла музыка, загрымела «вурра», і мітынг пачаўся.

— Ад імя лошніцкай партыйнай ячэйкі і ўсяго сьлянскага актыву вёскі Лошніца абвешчана мітынг адчыненым. Слова для прывітанья

ад імя Беларускага ўраду мае тав. Хацкевіч.

Тав. Хацкевіч вітаў лошніцкіх земляробаў з новай перамогай на культурным фронце.

— Вы кінулі п'яныя папоўскія кірмашы. Вы святкуеце новае сьвята культуры, вы будзеце прыкладам для ўсіх сьлян Савецкай Беларусі.

Слова для прывітанья ўадуь бела-рускі пясняр, тав. Чарот. Потым вышаў доўгачаканы Галубон, прафасар Леачаў. Жанок вітала работніца жанадзелу, тав. Сопун.

Селянін Шутно Уладзімер—50-га-

довы лошніцкі ратай, выступіў з адказаам.

— Таварышы сьляне і таварышы гооьці! Сотні год мы сьраўлялі дзікія папоўскія кірмашы. Мы кожную восень глумілі па 2 тысячы пудоў хлеба, мы несолі ахвары ў царкву, мы наладжвалі п'яныя бойкі. Сёньня сьлянянскі актыў пастанавіў кінуць гэты дзікі кірмаш. Мы захацелі замяніць яго сьвятам культурнага абслугоўвання, каб у гэты дзень да нас прыехаў доктар, каб пабываў аграном. Мы свайго дабіліся. Сёньня мы першыя ў Беларусі святкуем такое сьвята.

Ішлі з Ратуціч, ішлі з Граннага, цягнуліся з Навасёлка.

— Да тав. Хацкевіча жалабу ня-сём. Палена дроў ня далі, падатак няправільна вылічылі.

У тав. Заліна, памочніца Менскага пракурора, таксама чарга. Ён разбірае крыўды сьлян на мясцовыя не-парадкі. 60 сьлянскіх зааў аб непа-радках у сельсавеце і раёнвыканоме было разабрана тут-жа на месцы, і 240 сьлянскіх зааў памочнік праку-рора забраў у сабою для разгляду ў пракуратуры.

А калі пачалася гадзіна самакрытыкі, тады ў будынак тэатру цэлым гуртам павалілі лошніцкія барадачы. 40 чалавек сьлян выступала з заявамі. Адны патрабавалі лепшай працы ў сельсавеце, другія кааператыву крылі.

Тавару не вяжуць, няма дзе да-стаць чаго...

— Праўдзёны пераабраць... Чаау прыватнік, сядзачы пад бокам, ган-длюе за маё-маё?

Прышоў вечаар. Каля народому пры-бывала людзей. Адусюль ішла мо-

ладзь—з Ратуціч, з Мечанкі, з Мло-кава і з Баля. Ішлі мужчыны, зьбі-раліся кабеты.

А ўвечары зноў тэатр ажываў. Галубок у 500-ты раз «Ганку» ста-віў. Заціхлі старыя, супакоілася мо-ладзь. Тэатр—лібы анямеў. А калі ішоў калец п'есы, на вачох старых сьлёзы пакасаіліся. Так абваражыла сьлян усё тое блізкае і роднае, што было на сцэне.

Да 2 тысяч чалавек пабывала ў гэты дзень у тэатры і кіно.

А наваўтра зноў ажывала вёска 42 сьлянскі заісаліся ў саборы ар-целі. Сто новых вааў дажыць яшчэ перазгляданых.

— Прымаць няма куды,—бядуе старшыня арцелі, тав. Асіноўскаа.— Будынак малы, разгарнуцца няма дзе.

Цяпер у арцелі стаіць 8 новых станкоў. На іх нацягнута пража, і ў дзень сьвята лошніцкія сьляны са-тталі першыя палотны з беларускімі ўзораамі.

Праа год-два арцель мае вырасьці ў буйную фабрыку мастацкіх тканін. Яна возьме к сабе да 250 работні-сьлянак. Узору лошніцкіх кабет по-вудуць на ўсе суседнія рынкі.

Усё сьвята лошніцкіх земляробаў цягнулася два дні. Перад ад'ездам гасьцей лошніцкія сьляне паднеслі тав. Хацкевічу падарункі: ланці і са-матканую коўдру. Ланці паднеслі, як земляку, былому селяніну-бедня-ку з суседняй вёскі Навасёлка, а коўдру—у знак адчынення першаі ў Беларусі ткацкай арцелі «Беларус-кая ткальня».

Так Лошніца ўвосень 1928 году ка-вала папоўскі кірмаш «святэга Мі-хаіла».

А. МАТУСЭВІЧ.

Гуляньне оляна у Лошніцы

